

TALE

Samråd TU den 21. april 2021 om nemlig.com og Wolt

23. april 2021

J.nr. 2021 - 2838

CAL

Karen Thormann

DET TALTE ORD GÆLDER

Samrådsspørgsmål T, stillet af Christian Juhl, Jette Gottlieb og Victoria Velasquez (EL):

Vil ministeren redegøre for, hvordan han vil forhindre brud på miljø og sikkerhedsregler på det danske arbejdsmarked gennem misbrug af underleverandører og soloselvstændige, og hvordan han vil sikre mod, at sædvanlige danske løn- og arbejdsvilkår bliver underbudt ved platforms virksomhed som det fx har fundet sted med Wolt og Nemlig.com?

Samrådsspørgsmål U, stillet af Karsten Hønge (SF):

Med henvisning til artiklen i Politiken af 19. marts 2021 »Nemlig.com straffer chauffører med bøder for små forsinkelser« bedes ministeren besvare følgende spørgsmål:

- Hvilke muligheder Arbejdstilsynet har for at føre tilsyn med arbejdsmiljøet i branchen?*
- I hvilket omfang er Arbejdstilsynet opmærksomme på problemer i branchen?*
- Hvilke initiativer vil ministeren iværksætte for at sikre, at arbejdsmiljøproblemer forebygges og at der føres den fornødne kontrol i branchen?*

[Indledning]

- Mange tak for det og tak til spørgerne fra både Enhedslisten og SF for indkaldelsen til samrådet i dag og også for at rejse de hér, synes jeg, meget, meget vigtige – ikke nemme, men vigtige spørgsmål som der bliver rejst.
- Og det er ikke nogen hemmelighed, at udviklingen på arbejdsmarkedet – blandt andet i lyset af

den stigende brug af digitale tjenester og atypiske virksomhedskonstruktioner – er noget, der optager både mig og regeringen rigtig meget.

- Derfor har jeg selvfølgelig også fulgt de pressehistorier, som samrådet er indkaldt på baggrund af, og jeg vil ikke lægge skjul på, at de historier, som lægges frem i medierne, er bekymrende.
- Jeg vil gerne starte med at sige, at jeg som minister ikke har mulighed for at gå ind i de konkrete sager eller forholde mig til, hvad der er rigtigt eller forkert i skildringen af de faktuelle forhold, som lægges frem.
- Jeg har dog noteret mig, at nemlig.com og de relevante arbejdsmarkedsparter mødes og taler forholdene igennem – det synes jeg er rigtigt positivt.
- Jeg vil imidlertid rigtig gerne forholde mig til de overordnede problemstillinger, som sagerne berører, og selvfølgelig særligt der, hvor myndighederne har en rolle, hvilket navnlig er på arbejdsmiljøområdet.
- Vi behandler to samrådsspørgsmål i dag, som hhv. fru Jette Gottlieb og Hr Karsten Hønge lige

har præsenteret, og jeg vil først adressere spørgsmål T om brugen af soloselvstændige, underleverandører og platformsarbejde, og dernæst adressere spørgsmål U om arbejdsmiljøet for ansatte i bud- og kurertjenester.

[For så vidt angår samrådsspørgsmål T]

- De senere årtiers teknologiske udvikling har påvirket arbejdsmarkedet markant. Meget af den påvirkning har været positiv og indebærer en fleksibilitet, som både virksomheder, ansatte og kunder byder velkommen.
- Men der er heller ikke nogen tvivl om, at udviklingen også har aktualiseret og forstørret mange gamle og velkendte problemstillinger om arbejdsvilkår – teknologien er ny, men det er problemerne jo altså bestemt ikke.
- Flere og flere benytter sig af digitale tjenester og får leveret dagligvarer og pakker, ligesom restaurantbesøg er afløst af take-away, som i vidt omfang leveres på hjemmeadressen – noget som coronakrisen gennem det seneste år har sat yderligere blus på.
- Det betyder selvfølgelig noget for de arbejdsvilkår, som de ansatte er underlagt, og kræver et

særligt fokus fra især arbejdsgiverne, men også fra de faglige organisationer og fra myndighederne.

- Med til billedet hører, at den type arbejde har nogle særlige kendetegn, som tilsvarende giver nogle særlige udfordringer.
- For det første er transportbranchen, herunder bud- og kurértjeneste, en branche med en velkendt risiko for et belastende arbejdsmiljø og for arbejdsulykker.
- Dernæst er arbejdet – i sagens natur – særdeles mobilt. Det gør håndhævelsen af regler og vilkår vanskelig for både myndigheder og for fagbevægelsen.
- Endnu et perspektiv er de ansattes mulighed for at organisere sig med henblik på at forhandle med arbejdsgiveren som en gruppe – en helt grundlæggende forudsætning for den danske arbejdsmarkedsmodel.
- Personer, der er beskæftiget i bud- og kurértjeneste og via arbejdsplatforme generelt, indgår ikke på samme måde i et fællesskab på en arbejdsplads som traditionelle lønmodtagere. Det kan

derfor være vanskeligt at organisere denne gruppe.

- Det er en stor udfordring, som primært, selvfølgelig, må løftes af fagbevægelsen, men som jeg ikke desto mindre tager meget, meget alvorligt.
- Legitimiteten og funktionaliteten af vores vel-fungerende arbejdsmarkedsmodel afhænger af en høj organiseringsgrad. Derfor er det utroligt vigtigt, at der er fokus på betydningen af, at lønmodtagere i alle brancher også i fremtiden organiserer sig i faglige organisationer.
- Endelig er der brugen af forskellige forretningsmodeller, baseret på underleverandører, solo-selvstændige og freelancere, hvor vi også er inde og berøre noget helt fundamentalt på arbejdsmarkedet – nemlig placeringen af ansvaret for, at arbejdsvilkårene er i orden.
- Jeg har forståelse for, at virksomheder fokuserer på deres kerneopgave og hyrer professionelle underleverandører, fx til at løse en logistikopgave. Men forståelsen stopper det øjeblik, virksomheder gør brug af lidt for smarte løsninger og fiksfakserier for at smyge sig uden om et ansvar, som retteligt er deres.

- Spørgerne på samrådet i dag er inde på netop det hér aspekt i samrådsspørgsmål T, hvor jeg bliver bedt om at redegøre for, hvordan jeg vil forhindre brud på miljø og sikkerhedsregler gennem misbrug af underleverandører og soloselvstændige, og hvordan jeg vil sikre, at sædvanlige danske løn- og arbejdsvilkår ikke bliver underbudt ved platformsvirksomhed.
- Om end jeg virkelig gerne ville, er det ikke et spørgsmål, jeg kan svare på i dag. Jeg deler fuldt ud spørgernes bekymringer, men spørgsmålet er samtidigt så komplekst og så vidtrækkende, at jeg ikke vil haste svar eller bud på løsninger igennem. Det handler nemlig om selve fundamentet for, hvordan vi regulerer arbejdsmarkedet, og derfor skal vi tænke os om.
- Omfanget af arbejde i Danmark, der udføres via platforme, er endnu forholdsvis begrænset. Men hvis udviklingen følger den, vi ser i udlandet, er det noget, som vi vil se endnu mere af i fremtiden.
- Platformsarbejderes arbejdsvilkår er nemlig ikke kun en dansk udfordring– også i udlandet prøver man at løse de samme problemer.

- Blandt andet har EU-Kommissionen varslet et initiativ om platformsarbejders arbejdsvilkår, som ventes i 4. kvartal i år, ligesom Kommissionen arbejder på et udspil, der skal gøre det muligt for visse solo-selvstændige at forhandle kollektivt, uden at komme i klinch med EU-konkurrencereglerens forbud mod ulovlige prisaftaler.
- Også vores forskningsinstitutioner har fokus på udviklingen, og jeg er blandt andet for ganske nylig blevet præsenteret for et meget interessant pilotprojekt fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø om unges arbejdsmiljø på digitale platforme.
- Der er som sagt tale om en pilotundersøgelse, hvis resultater skal bekræftes af en mere tilbundsgående undersøgelse, som NFA for nylig har igangsat. Og med det forbehold vil jeg gerne allerede nu sige, at undersøgelsen giver stof til eftertanke. Det tyder nemlig på at, de unges arbejdsmiljø på de digitale platforme er udfordret, og det skal vi have set nærmere på.
- I har allerede fået tilsendt en orientering om undersøgelsen, og jeg forventer bestemt, at det er noget, som vi kommer til at tale mere om, bl.a. i arbejdsmiljøforligskredsen.

- Så for at samle op på spørgsmålet om platformsarbejde og anden form for såkaldt atypisk beskæftigelse, er der som nævnt mange perspektiver, der skal tages højde for.
- Jeg har derfor bedt Beskæftigelsesministeriet om at igangsætte et arbejde med henblik på at pege på mulige løsninger; i første omgang særligt med henblik på, at vi er godt forberedte på at tage imod de varslede udspil fra EU. Målet er et stærkt dansk modsvar til den udvikling på arbejdsmarkedet, som vi drøfter her i dag.
- Det er naturligvis en proces, som forudsætter tæt inddragelse af arbejdsmarkedets parter og af Folketingets partier.
- Og jeg ser frem til jeres input i dag og modtager også meget gerne efterfølgende ideer og forslag.

[Samrådsspørgsmål U]

- Og hvis vi skal gå over til samrådsspørgsmål U, der mere specifikt handler om håndteringen af arbejdsmiljøproblemer i branchen, så vil jeg starte med at understrege, at de ansattes arbejdsmiljø først og fremmest jo, som altid, er arbejdsgiverens ansvar.

- Og hvis jeg skal trække en linje tilbage til de lidt for ”kreative fiksfakserier”, som jeg tidligere var inde på, så kan den reelle arbejdsgiver altså ikke fraskrive sig ansvaret ved at bruge en anden virksomhed som stråmand.
- Ansvar for chaufførernes arbejdsmiljø ligger hos den, der efter en konkret vurdering af de faktiske forhold er arbejdsgiver efter arbejdsmiljølovens regler. Og Arbejdstilsynet tager stilling til spørgsmålet om, hvem der i en konkret sag er den reelle arbejdsgiver ifølge arbejdsmiljøreglerne.
- I forhold til arbejdsmiljøet i branchen er det velkendt, at vejgodstransportbranchen generelt er en branche med særlige arbejdsmiljøproblemer.
- Derfor har Arbejdstilsynet som en del af de brancherettede indsatser i 2020 og 2021, som vi har godkendt i arbejdsmiljøforligskredsen, gennemført en række aktionsdage med fokus på vejgodstransportbranchen, og i den forbindelse også kurertjenesterne.
- Jeg har bedt Arbejdstilsynet om, at de på kommende vejgodsaktionsdage i 2021 vil lægge større vægt på at opsøge bud- og kurertjenester.

- Arbejdstilsynet vil derudover i forbindelse med forslag til nye brancheindsatser i 2022 undersøge muligheden for at gennemføre en brancheindsats, der i endnu højere grad er målrettet bud- og kurertjenester. Forslag til, hvilke brancheindsatser der skal gennemføres i 2022, forventes forelagt arbejdsmiljøforligskredsen i efteråret 2021.

Jeg kan altså forsikre spørgeren om, at Arbejdstilsynet er meget opmærksom på udfordringerne i branchen, og at tilsynet selvfølgelig også fører tilsyn med virksomheder i branchen og fortsat vil gøre det.

- Og jeg vil gerne runde mine indledende bemærkninger af med at forsikre udvalget og jer her om to ting:
 - Arbejdstilsynet har fokus på de pågældende arbejdsmiljøproblemstillinger og har også med arbejdsmiljøaftalen fra 2019 fået værktøjer og bevilling til, at tilsynet i vid udstrækning kan tage hånd om sager som dem, vi taler om i dag.
 - De principielle problemer med bl.a. platformsarbejde, som den nuværende værktøjskasse *ikke* tager højde for, har vi blikket fast rettet på at få håndteret. Her vil jeg tage en snak med arbejdsmarkedets parter – også med henblik på at få lagt en fælles strategi særligt

målrettet de kommende udspil fra Kommissionen.

- Tak for ordet.